

¶ Boekbesprekingen

¶ *Terugblik en perspectief. Interuniversitair Instituut voor Missiologie en Oecumenica, 1969-1994, Utrecht, 1994, ill, 76 pag., ISBN 90-393-0982-5*

A.J. van den Berg, die in zijn dissertatie over de opgang en betreurenswaardige ondergang van de NCSV (1896-1980), die hij in opdracht van het Interuniversitair Instituut voor Missiologie en Oecumenica (IIMO) schreef, al een eerste proeve van bekwaamheid presenteerde, heeft diezelfde bekwaamheid opnieuw getoond in zijn bijdrage in dit gedenkboek van het IIMO.

Evenals in vele andere landen ontstond in Nederland de behoefte om gezamenlijk te komen tot diepere reflectie betreffende de zendingsbeweging, die zich uitbreidde van westerse zending tot zending vanuit, voor en door zes continenten en op de vanuit de zendingsbeweging gegroeide oecumenische beweging. Symptomen daarvan waren de instelling van studietoelagen aan de Nederlandse Zendingraad (NZR) waaraan J.C. Hoekendijk en later J. Blauw verbonden waren. Hoekendijk vervulde die taak van 1947 tot 1949 en werd later de *auctor intellectualis* van het IIMO. Aan de rooms-katholieke universiteit te Nijmegen werd de eerste leerstoel voor missiologie gesticht door A. Mulders (1930). Aan de Vrije Universiteit (VU) en de Theologische Hogeschool te Kampen werd J.H. Bavinck de eerste zendingshoogleraar (1939). In Utrecht werd een eerste leerstoel voor de oecumenica gesticht en werd Hoekendijk de eerste hoogleraar voor de oecumenica (kerkgeschiedenis van de 20ste eeuw). Aan de Universiteit van Amsterdam beoefende de doopsgezinde hoogleraar W.F. Golterman dat vak al eerder. Vooral toen op de assemblee van de Wereldraad van Kerken in New Delhi (1961) de Internationale Zendingraad na een lange voorgeschiedenis werd geïntegreerd in de Wereldraad van Kerken ontstond de behoefte om deze twee stromen – de internationale

zendingsbeweging en de oecumenische beweging – duidelijk met elkaar in verband te brengen zonder elkaar te absorberen of weg te dringen. Het was, zoals zo vaak het geval is geweest, de NZR die de stoot daartoe gaf. De NZR vroeg aan voormalig studietoelager Hoekendijk een nota te schrijven over de mogelijkheden om aan de reflectie op beide bewegingen gestalte te geven. Hoewel Hoekendijk na zijn vertrek naar New York (1965) bij de uitwerking van die plannen niet meer betrokken was, moet zijn nota toch als de stoot tot oprichting van het IIMO worden beschouwd. Intussen was met de uitwerking van die plannen nog niet begonnen. Er waren slechts nota's en vele rapporten. In de wetgeving betreffende het hoger onderwijs was inmiddels de mogelijkheid geopend om steun te ontvangen voor de oprichting van interuniversitaire instituten. In maart 1967 werd een afvaardiging van de voorbereidende werkgroep, bestaande uit C.C.W. Uffellie, de gewaardeerde penningmeester, en de hoogleraren G. Sevenster (Leiden) en J. Verkuyl (NZR en VU) ontvangen door I.A. Diepenhorst, de toenmalige minister van Onderwijs, die zijn medewerking beloofde. De uitgewerkte plannen werden door Diepenhorsts opvolger G.H. Veringa goedgekeurd.

Op 23 juni 1968 vond in Utrecht de oprichtingsvergadering plaats. Het eerste bestuur bestond uit de hoogleraren W.C. van Unnik (voorzitter), H.A.M. Fiolet (vice-voorzitter) en Verkuyl (secretaris), en Uffellie (penningmeester). Het IIMO functioneerde tot 1994 op twee locaties, met twee directeurs. In Leiden werd de afdeling missiologie gevestigd, onder leiding van de hoogleraar E. Jansen Schoonhoven (adjunct-directeur: F.J. Verstraeten) en in Utrecht de afdeling oecumenica, onder leiding van de hoogleraar A.J. Bronkhorst (adjunct-directeur: J.A. Hebly). In 1970 was de staf compleet.

Van den Berg beschrijft uitvoerig en nauwkeurig de staven, de activiteiten en thema's van beide instellingen, die hij tot 1994 volgde als documentalist en historicus, en waartoe hij geregeld heen en weer reisde van Utrecht naar Leiden. Zijn bijdrage in het gedenkboek geeft een helder en uiterst be-